

Nr 8

Utlåtande i anledning av väckta motioner om effektiva åtgärder mot trafikbullret.

Andra lagutskottet har till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nr 336 i första kammaren av fru *Sjöström-Bengtsson m. fl.* samt nr 278 i andra kammaren av herrar *Mellqvist och Fredriksson*.

I motionerna, vilka är likalydande, har begärts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om snara förslag till åtgärder, som är ägnade att på ett effektivt sätt minska trafikbullret».

Beträffande de skäl, som motionärerna åberopat till stöd för sitt yrkande, får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas i det följande, hänvisa till motionen I: 336.

Gällande bestämmelser

Bil och motorcykel skall enligt 3 § 1 mom. j) resp. 4 § 1 mom. g) *vägtrafikförordningen den 28 september 1951*, om förbränningsmotor användes, vara försedd med effektiv anordning för att hindra störande ljud från avloppsgaserna (ljuddämpare). Enligt 2 § *kungl. kungörelsen den 23 maj 1952 med vissa bestämmelser om cyklar med hjälpmotor* är däremot cykel med hjälpmotor (moped) undantagen från kravet på ljuddämpare. Brukas bil eller motorcykel på väg, oaktat fordonet icke överensstämmer med ovan nämnda bestämmelser i 3 resp. 4 § *vägtrafikförordningen* om fordonets utrustning, straffas ägaren enligt 65 § 1 mom. första stycket samma förordning med dagsböter.

Förare av motordrivet fordon skall enligt 58 § första stycket *vägtrafikförordningen* i görligaste mån behandla motorn så, att den icke åstadkommer störande buller. Gaser från förbränningsmotor får ej ges fritt utlopp. Den som bryter emot vad sålunda stadgats straffas enligt 67 § andra stycket i *förordningen* med böter, högst 300 kronor.

Motionerna

I motionerna framhålles, att den kraftigt ökade motorismen bl. a. medfört att det av trafiken förorsakade bullret på gator och vägar starkt ökat till förfång för trivseln i samhället. Särskilt i tätorterna åsamkade trafik-

bullret stora olägenheter. Det är enligt motionärerna de tyngre dieseldrivna lastbilarna men framför allt motorcyklarna och i viss mån även mopederna, som åstadkommer det mesta bullret.

För att på ett effektivt sätt komma till rätta med nu rådande missförhållanden i berörda avseende torde, uttalar motionärerna, olika åtgärder vara erforderliga. Skärpt lagstiftning, effektivare trafikövervakning även när det gäller kontrollen av ljuddämpare etc. hos motorfordonen samt ett större intresse från tillverkares sida för åstadkommande av effektiva ljuddämpare torde enligt motionärerna vara framkomliga vägar.

Vidtagna åtgärder, pågående utredning, m. m.

I en *interpellation* vid fjolårets riksdag frågade herr *Nelander* statsministern, om regeringen hade för avsikt att till 1956 års riksdag inkomma med förslag i syfte att minska olägenheterna av störande trafikbuller.

Interpellationen besvarades den 13 december 1955 av *chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Andersson*. Vad först beträffar en i interpellationen berörd fråga om flygmotorbuller lämnade statsrådet en redogörelse för vad som dittills åtgjorts i frågan samt förklarade, att frågan om möjligheterna att undvika eller i varje fall minska olägenheterna av sådant buller komme att inom kort hänskjutas till utredning genom en expertkommitté. Beträffande härefter frågan om åtgärder mot störande buller från motorfordonstrafiken förklarade statsrådet, att denna fråga vore föremål för behandling inom inrikes- och kommunikationsdepartementen. En samarbetskommitté för hälsovårdsnämnderna i rikets större städer hade hos Kungl. Maj:t gjort framställning om att en allsidig utredning av frågan om åtgärder mot störande trafikbuller måtte verkställas och att därefter de åtgärder måtte vidtagas, vartill utredningen kunde ge anledning. Över framställningen hade yttranden inforrats från berörda myndigheter, vilka tillstyrkt att en utredning komme till stånd. Genom konseljbeslut den 7 oktober 1955 hade väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och statspolisintendenten anmodats att skyndsamt inkomma till kommunikationsdepartementet med redogörelse för de åtgärder, som styrelsen och statspolisen vidtagit med stöd av gällande vägtrafikbestämmelser för att förhindra störande buller från motorcykel- och mopedmotorer. Vidare skulle förslag avges om de ändringar i bestämmelserna, som kunde anses erforderliga för att effektivisera kontrollen på detta område. De redogörelser och förslag, som i anledning härav avgivits, vore enligt statsrådet föremål för granskning inom kommunikationsdepartementet.

I samband med en redogörelse för gällande bestämmelser i fråga om ljuddämpare — utskottet får här hänvisa till sin ovan lämnade redogörelse i ämnet — framhöll statsrådet Andersson i fråga om mopeder, beträffande vilka bestämmelse om ljuddämpare saknas, att väg- och vattenbyggnadssty-

relsen endast godkänner sådana mopedmotorer, som vid provningstillfället har godtagbar ljuddämpning.

Vidare anförde statsrådet:

Tyngre lastbilar och bussar samt i synnerhet motorcyklar och mopeder åstadkommer emellertid, som känt är, åtskilligt störande buller i dagens trafik. Endast ett fåtal motorcykelmodeller torde för närvarande vara utrustade med ljuddämpare av sådan effektivitet, att den under alla förhållanden förhindrar bullerstörning. En del motorcykel- och mopedförare, särskilt de yngre, avlägsnar gärna innanmätet i ljuddämparen eller gör den på annat sätt funktionsoduglig för att förstärka ljudet från avgaserna men också för att försöka öka körhastigheten. Och även om motorcyklarna och mopederna är försedda med ordentliga ljuddämpare, kan de likväl förorsaka störande buller genom att motorerna behandlas oriktigt och drivs upp i onödigt höga varvtal. Det sistnämnda tycks särskilt vara förhållandet i lättbebyggda samhällen, där bebyggelsen medför en förstärkning av motorbullret och fordonen framförs med låg växel.

I sitt interpellationssvar lämnade statsrådet Andersson vidare en redogörelse för åtgärder som redan vidtagits för att man skulle komma till rätta med motorfordonsbullrets problem. Härutinnan anförde statsrådet bl. a.:

En intensifierad kontroll av utrustningsbestämmelserna har igångsatts genom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens och trafikpolisens försorg. Enligt utfärdade anvisningar kontrolleras vid flygande inspektion ljuddämpningsanordningarna, och brister härvidlag föranleder regelmässigt ett föreläggande om kontrollbesiktning. Detta gäller även mopederna. Speciella bullerpatruller inom trafikpolisen har vid olika tillfällen avdelats för att kontrollera inte blott motorcyklarnas och mopedernas ljuddämpare utan också motorbehandlingen. Inom två städer, Visby och Lund, har de lokala myndigheterna förbjudits nöjeskörning med motorcyklar och mopeder kvälls- och nattetid i de centrala stadsdelarna. Det för Lund utfärdade förbudet är emellertid överklagat i högre instans.

Svårighet föreligger att i det enskilda fallet avgöra, när ett buller kan anses ha uppnått en sådan gräns, allt det är uppenbart störande. Vissa gränser för det tillåtna trafikbullret har föreslagits i en promemoria, som fogats till den förut omnämnda framställningen från samarbetskommittén för hälsovårdsnämnderna i rikets större städer. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har nyligen anskaffat ett antal bullermätare, vilka ställts till förfogande för bilinspektionen i Stockholm, Göteborg och Malmö för prov och bedömning. Styrelsen avser att på grundval av de erfarenheter och rön, som kan erhållas med dessa mätare, överväga utfärdandet av närmare bestämmelser om fordonsbuller och mätmetoder.

Statsrådet Andersson förklarade vidare, att Kungl. Maj:t, när det vore angeläget att erforderliga åtgärder snabbt kunde vidtagas mot motorfordonsbullret, genom beslut den 25 november 1955 uppdragit åt statens institut för folkhälsan att i samråd med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen skyndsamt utreda och avge förslag rörande fastställandet av gränserna för det tillåtna motorfordonsbullret. Huruvida också frågan om åtgärder mot motorfordonsbullret borde hänskjutas till den förut omnämnda expertkommitté som skall utreda flygmotorbullrets problem, torde enligt statsrådet få

överbägas vid kommunikationsdepartementets behandling av folkhälsoinstitutets kommande förslag.

På nuvarande stadium av kommunikationsdepartementets handläggning av frågan om åtgärder mot motorfordonsbullret kunde, förklarade statsrådet, ännu inte avgöras huruvida inom ramen för gällande författningsbestämmelser tillräckliga åtgärder kunde vidtagas eller om tillägg eller ändringar i vägtrafikbestämmelserna bleve erforderliga.

Utskottet

I likhet med motionärerna finner utskottet det angeläget, att olika åtgärder vidtagas i syfte att minska bullret på våra gator och vägar.

För att på ett effektivt sätt komma till rätta med förekommande missförhållanden bör man enligt motionärerna överbäga att tillgripa bl. a. skärpt lagstiftning och effektivare trafikövervakning.

Utskottet vill till en början erinra om att bilar och motorcyklar enligt föreskrifter i gällande vägtrafikförordning skall vara försedda med effektiva djuddämpare; mopeder är dock undantagna från detta krav. Beträffande mopeder gäller emellertid, enligt vad chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Andersson, i sitt ovan i utlåtandet berörda interpellationssvar angivit, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen godkänner endast sådana mopedmotorer, som vid provningstillfället har godtagbar ljuddämpning. I vägtrafikförordningen föreskrives vidare, att förare av motordrivet fordon — även moped — i göriligaste mån skall behandla motorn så, att den icke åstadkommer störande buller.

Såsom av nyssnämnda interpellationssvar framgår har en rad olika åtgärder för att effektivt minska trafikbullret redan vidtagits. En intensifierad kontroll av att de ovan berörda utrustningsbestämmelserna efterlevs har sålunda igångsatts genom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens och trafikpolisens försorg. Ljuddämpningsanordningarna, även på mopeder, kontrolleras vid flygande inspektioner. Speciella bullerpatruller inom trafikpolisen kontrollerar även motorbehandlingen. Särskilda bullermätare har anskaffats.

Svårigheter föreligger emellertid, bl. a. därför att hänsyn måste tagas till vårt nuvarande motorfordonsbestånd, att avgöra var gränsen bör sättas för det tillåtna motorfordonsbullret. I denna fråga pågår emellertid för närvarande en undersökning inom statens institut för folkhälsan, som i enlighet med uppdrag av Kungl. Maj:t har att i samråd med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen utreda och avge förslag i ämnet. Enligt vad utskottet inhämtat är sådant förslag att förvänta inom den närmaste framtiden.

Såsom statsrådet Andersson i sitt ovannämnda interpellationssvar anförde torde det inte ännu kunna avgöras, huruvida tillräckliga åtgärder kan vidtagas inom ramen för gällande författningsbestämmelser eller om tillägg eller ändringar i vägtrafikförordningen blir erforderliga. Med hänsyn härtill och till de åtgärder, som enligt vad utskottet ovan anförde redan vidtagits,

finner utskottet icke anledning föreligga, att riksdagen nu hos Kungl. Maj:t hemställer om förslag till ytterligare åtgärder.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att förevarande motioner, I: 336 och II: 278, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 29 februari 1956

På andra lagutskottets vägnar:

ELSA JOHANSSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Nils Elowsson, Axel E. Svensson, Sunne, fru Svenson*, herrar Grönkvist, Gunnar Berg, fru Hamrin-Thorell och herr Birke;

från a n d r a kammaren: fru Johansson i Norrköping, fru Västberg, fru Sandström, herr Lundberg, fröken Höjer, herr Svensson i Göteborg, fru Ewerlöf* och herr Larsson i Hedenäset.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.